

Joxe Jabier Iñigo

EKBko idazkari nagusia

Euskararen Aholku Batzordeak eta hizkuntz politika ofizialak

Azken bi hilabeteotan Euskal Autonomi Elkarte eta Nafarroako Euskararen Aholku Batzordeak eratu dira, Nafarroan lehendabiziko aldiz eta EAEn bi urtetako hutsune baten ondoren. Bi aholku batzordeak izaera beretsuz sortu dira: funtsean hizkuntz politika ofizialari buruz aholkuak emateko funtzioa daukate eta, bistan denez, ez dute ahalmen erabakitzailearik. Gobernuetako arduradunen hitzetan, bietan eman nahi izan zaie lekua gizarterako agente desberdinei eta euskalgintzari, baina azken honen ordezkartza aski makal gelditu da bietan.

Bi batzordeotan EKBko kideek hartzen dute parte, planteamendu kritiko batekin bi gobernu autonomikoak bultzatzen ari diren hizkuntz politika ofizialeko. Ezaguna da, hain zuzen, euskararen normalizazioan dihardutenen artean azken urteotan kezka orokorra areagotzen ari dela gobernuen jokabidea dela eta. Kezka horren kausa ezagunena eta esanguratsuenetakoa euskararen aurrekontuen jaitsiera da: azken bost urteetan etengabeko jaitsiera izan dute euskararako diruek bai Eusko Jaurlaritzan eta bai Nafarroako Gobernuan ere, aurrekontu orokorrak eta gainerako departamentu gehienek igoz joan diren bitartean. Badakigu, ondo jakin ere, EAEko eta Nafarroako gobernuen politiken arteko diferentziak nabarmenak direla, baina azpimarratzekoa iruditzen zaigu Eusko Jaurlaritza bideratzen ari den planak ere partzialak direla oso, eta itzulerarik gabeko normalizazio prozesua ziurtatzeko minimoen azpitik daudela erabat.

Aholku batzordeen sorrera hauen bitartez gobernuak agertu dituzten asmo berriengan gehiegizko konfiantza izateko biderik ematen ez dugutenak batez ere gaur eguneko hizkuntz politika ofizialak dira. Euskarak gaur egun politika zeharo berriak behar ditu. Azken hamabost urte hauetako paradigma ofizialak —oraindik indarrean dauden paradigmak— eskasak direla gero eta nabarmenagoa denean, hauxe da aholku batzorde horietan euskalgintzak duen presentzia eskasa dela eta sortzen zaigun zalantza:

Euskararen aholku batzorde hauek gai izango dira euskararen egoerak eskatzen duen normalizazio prozesua berria aholkatzeko ala gobernuak

Euskararen aholku batzorde hauek gai izango dira euskararen egoerak eskatzen duen normalizazio prozesu berria aholkatzeko ala gobernuak egiten ari diren hizkuntz politika ofizialak babestu baino ez dute egingo?

egiten ari diren hizkuntz politika ofizialak babestu baino ez dute egingo?

Gure iritziz, hizkuntz politikak honako ezaugarriak izan behar lituzke: Plangintza Orokor batean artikulaturik egotea, baliabide ekonomiko askiz sustaturik izatea, euskal lurralde guztietako politikak koherentez koordinatzea, eta herri ekimenari plangintzaren diseinu eta aplikazioan bere zeregin funtsezkoa praktikan aitorzea.

Orain arteko politika sektorialak aldatu beharra eta programa sektorial eraberrituak Plangintza Orokor batean artikulatzea lehentasun osokoa iruditzen zaio EKBri. Plangintza Orokor horren

azken helburuak euskararen normalizazioa behar du izan, Euskal Herriko lurralde osoan, maila pertsonalean, sozialean eta ofizialean. Hizkuntza baten berreskurapena erabileran gauzatzen denez, normalizazioarantz norbanakoen eta erakunde publiko eta pribatuaren lan ihardueran eta harreman publikoetan ohizko hizkuntza euskara izatera iristea hartu behar da. Eusko Jaurlaritzako aholku batzordearen sorrera dekretuan aipatzen den Plan Nagusia hemen Plangintza Orokorari buruz esan ditugun bidetik ulertu behar litzaitekeela iruditzen zaigu, eta Plan Nagusi horren helburu 'euskara biziberritzea' izatea normalizazio kontzeptuari eman diogun zentzuan.

Plangintza Orokor horren barnean kokatu behar lirateke administrazio guztietan euskararen erabilpena arautuko lukeen plan sektoriala, euskalduntze alfabetatzean demanda osoari erantzun eta demanda berria sustatuko lukeen programa, eta derrigorrezko hezkuntza amaitzean gaztetxo guztiak euskaldun osoa izango direla bermatuko lukeen irakaskuntza planteamendu berria. Ez lirateke ahaztu behar, era beran, orain arte ezer gutxi egin den alorretan plan eraginkorrak abiaraztea; gogoan batez ere komunikabideen, justiziaren eta ekonomiaren alorrak dauzkagu, bai eta oinarriko hizkuntz eskubideak babesteko programa berezia ere. Ildo hauekin guztiekin euskararen normalizazioarako hizkuntz politika ofizialek gobernuen politika orokorretan dagokien garrantzia lortuko lukete eta normalizazio prozesua atzerazinezko bide batean abiatuta legoke. ■

Jon Aurre

Freskagarriak

U da garaian gaude eta gorputzak igarri egiten du. Hogeita hamar gradu bueltan eguzkiak berotzen duenean bilatzen duguna gerizpea da. Sasoi honek, gainera, opor usaina dakar berarekin eta egunaren joana beste modu batean eratzeko aukera ematen du, ohiko lekuetatik kanpo, betiko orduetatik aparte, beste patxara batean.

Zutabe kontu hau garai bateko apaizen predikuen antzekoa da: *halako domekan hauxe eta hauxe esan behar dut eta ahaztu baino lehen presta dezadan zelan edo halan*. Predikuetarako pulpituak zutabe gainetan izaten ziren gehien batean, orduan, ez dago hain gatz zenbaterainoko lotura dugun ateratzen. Hala, beraz, uztailaren 18an nabil 26an esan beharrekoa idazten.

Beroarengandik ihesi, gerizpetan, EGUNKARIA irakurtzeari eman natzaio eta bereziki Kultura politikoez: *gerraren kultura, herrigintzaren mintzoa, gizartegintza...* artikulua luzea. Esan gabe doa gustatu egin zaidala, eta asko. Harian-harian idazleak «Gerrak poesia eta heroismoa, odolaren mintzoa eta abar piztu dezake» dio. Bat-batean Xalbador bertsolari handiak utzi zigun *Odolaren Mintzoa* lan eskergaz oharatu naiz. Agian, aipatu artikulua eta Xalbadorrekin gerrarik sekula irabazi ez dugunok non eta zer ikasi izan genezake. Ideien eta jarrearen lehorte garai honetan eskertu egiten dira Josebarena bezalako freskagarriak. Txalotzekoa ausardia.

Arantza Urkaregi

Estilo femeninoa

E makumeak, politikagintzan' udako ikastaroan azaldu denez, emakumeen ikuspuntua gizonen oso bestelakoa da eta ikuspuntu ezberdina eskaintzen diote politikagintzari. Emakumeok estilo ezberdina dugu zintzoagoak omen gara.

Orain dela bi hilabete bildutako emakume enpresariak, autoritarismoaren ukapenean eta langileei botere gehiago ematean oinarrituriko enpresa-aitzindaritzako estilo berria defendatu zuten. Bertan, emakumeen bertuteak (ardura, adorea, kreatibitatea, pazientzia...) gero eta batoratuagoak direla azaldu zuen Txaro Arteagak. Bere ustez, norgehiagoka aritzeko beste era bat dugu emakumeok.

Dirudenez, berriro jarri da modan emakumeen ontasuna goraiatzea. Berriro ere 'emakumeok, onak / gizonak, gaiztoak' dikotomian sartu nahi gaituzte. Gizarte honetan, sexuak markatzen duen ardatz bakarra. Gizakiok praktika ugari hartzen dugu parte aldi berean. Emakumeok (eta gizonak) defenditzen ditugun interesak ez dira sexuaren arabera soilik, askoz konplexu eta heterogeneoagoak dira.

Politikagintzan edota enpresa-munduan emakumeok aritzeak, eremu horiek aberastuko ditu dudarik gabe, pertsonen aniztasuna plazaratzea baimenduko baitu. Eta emakumeok arlo guztietan sartu ahala, aldarrikatzen den estilo femenino hori zein den ikusiko dugu.

L A P h I T Z A

